

Egy úri szabó és kétszer száz tíz hossza

Hubert Éva: Édesapánk hányattatásai 1934-ben és 1944/45-ben (3. rész)

Amiről írni akarok, édesapánk története, aki világeletemben grafomániás volt, és írásainak töredéke ma is a tulajdonomban van. A történet főleg naplórészleteiből áll össze.

Édesapánk, Huber (későbbi névmódosítással: Hubert) Mihály (1909–1972) Szenttamáson (Srbobran) született, a családjá később Zentára költözött, és itt ismerkedett meg majdani feleségével, Nagy Matildával, az édesanyánkkal. 1934-ben, úri szabó lévén, zágrábi jó munka reményében gyalog indult el Zentáról Zágrábba...

1934. június 15., péntek

(Reggel indultak tovább, útközben apánk krumplipaprikást főzött, botroválkoztak, tisztálkodtak, cipőt pucoltak, hogy Parabuć faluba – magyarul: Paripás, mai szerb neve Ratkovo – tisztességesen érkezzenek. Csakhogy közben hatalmas zápor kerekedett, és „a kipucolt cipő térdig sáros lett”. Érintették Bácsújfalut – Selenčat – és este fél 6-kor feltűnt előttük Bács.)

Első utunk az itteni katolikus legényegylet elnökéhez, Tumbász György főtisztelendő úrhoz vezetett, hogy szállást kérjünk tőle. Felmutattam a Gere főtisztelendő úr által adott vándorigazolványt, amelynek eredménye az lett, hogy Bács elsőrendű kávéházában kaptunk egy szobát, mely egész szép tenispályára nyílt. Lepakolva holminkat, megmosakodva, öltözködve elmentünk lejelentkezni az ottani községháza-ra, de mivel már 7 óra volt, nem lehetett semmit elintézni, csak másnap a vendéglős által, mert mi reggel 8-kor már indulunk tovább Vukovár felé. Ezek után egy kis terepszemlére indultunk a faluban, aminek igen

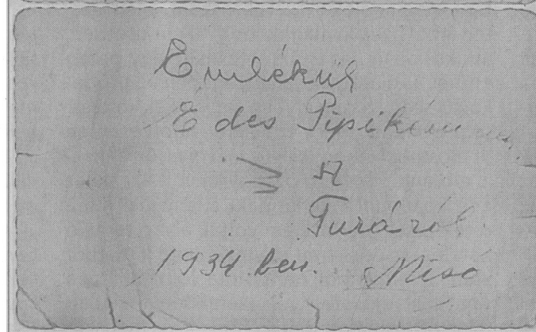
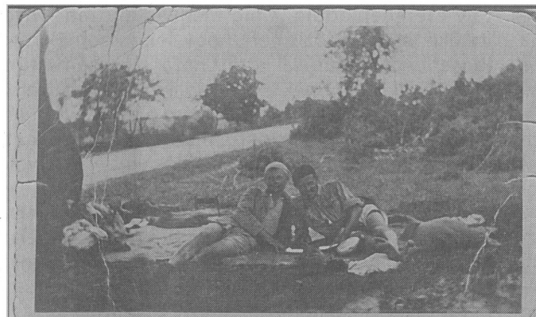
szomorú incidens lett a következménye. A Paripáson vett tárgyi (pálinka) nagy mennyiségű bevétele után a gyerekek (Zsiga és Feri) igen jó hangulatban lévén elkezdtek egymást heccelni egy zentai lány, O. M. miatt. Ezen heccből szóváltás lett, majd tettelegességre került sor pont a községháza előtt. Odajött a rendőr, és szépen beinvitálta az „urakat” az ún. ingyenlakásba. Én közben a patikában aszpirint vettem, és kétségbeesve vártam helytelen társaim visszatértét, de hiába. Végül is nagy könyörgés után a rendőr ráállt, hogy kerítsük elő a jegyzőt. A jegyző elég udvariasan hallgatta végig érvelem a gyerekek szabadon bocsátását illetően, és végül rimánkodásomra kieresztette őket, akik már fájó szívvel gondoltak a szállodai puha, fehér ágyra. Hazamenet kenyeret véve, megvacsorázva és az egy napit megírva jelen sorokat bevégezve én is nyugalomra térek 3/4 10-kor. (E napi túra 31,500, összesen 143,250 km.)

1934. június 16. szombat

Bácsból reggel hét órakor indultunk tovább a küzdelmes úton előre. Midőn kiértünk Bácsból, elénk tártul a várom, amely kies fekvésével mély bámulatba ejtett bennünket – rögtön el is határoztuk, hogy megmásszuk. Egy magaslaton áll, és a régi dicső váról már csak 6 citadellája és bástyatornya van. A magaslatot víz veszi körül, amelyen bácskai hattyúk (= libák) úszkálnak. Két legmagasabb, 20–25 méteres tornyát másztuk meg, ahonnan gyönyörű kilátás volt. *(Útközben érintik Bogyánfalut, majd esőben, „nyakig érő sárban” menetelnek.)* Végül fél 2-kor odaérünk a Duna partjához, Duna bánság határához. (...) Két órakor „átléptük” kompon a Dunát, éppen midőn jött a gyönyörű bécsi személysza-

lító hajó, amely három emeletével, fehér ruhájában és Saturnus nevével valóban pompás látványt nyújtott. Fél 3-kor már főtt vagyunk a vukovári kolostor templomában, ahol a barátoktól „kaját” kérünk. Vukovár a Duna túloldalán fekvő 14 ezer (szerb–horvát) lakosú, gyönyörűen rendezett város, amelyben a bánság föllátása előtt a főispán székel. A barátok kolostora és temploma egy magas dombon (a város belterén) fekszik, 80–90 lépcső vezet fel hozzá. A kolostorudvar gyönyörű kerttel ékeskedik, de alapjában azért síri csend és magány honol a hosszú sötétes folyosókon át. Miután délmúlt, csupán finom lágy barátkenyérrel traktáltak meg bennünket, de meginvitáltak este 7-re meleg vacsorára.

Közben kimentünk Borovóra (4 km) a Bata gyárban munka után. Az eső furt esik, a hátizsák átázott, de jó a kedvünk. A gyár felé igen nagy a forgalom, amíg kiérünk, legalább 15-20 személy és 10-15 főpakolt teherautó jön-megy. Ezen autók mind a Bata gyár tulajdonai. Kiérünk a gyár elé, amely igen nagy területen, nagyon szépen rendezve fekszik. A gyár homlokzatánál (saját postájuk és telefonhivataluk, az előtérben pedig a gyár kiarsító üzlete van, amelyben a munkások áron alul szerezhetik be szükségleteiket) jelentkezni akarunk éppen, amikor szemem elé ötlük egy nagy tábla, amelyen horvátul a következő szöveg áll: „A gyár elől senkit sem veszünk fel munkás-

nak. Aki dolgozni akar, írjon kérvényt az igazgatóságához.” Midőn elolvassuk, szomorú szívvel távozzunk onnan, és szállóigévé tesszük, hogy: „A Bata fölajánlotta, hogy dolgozzunk, de mi ilyen kis vacak gyárban nem dolgozunk.” Szembe az esővel bandukolunk vissza a finoman eldologozott kövezeten, és jobbról elébünk tárnulnak a gyár munkáslakásai, amelyekben csak a gyár férfi és női munkásai laknak. A berendezés nagyon szép, és a gyár tulajdonába tartozik. A lakbér világítással, berendezéssel heti 30–40 dinár! Midőn befordultunk a Vukovár felé vezető útra, már fél 6 lehetett, és előttünk a Vinkovcra vezető út – az eső esik, a gyomor üres... De vettünk két kiló körtét (á 1 dinár), bevágtuk, és indultunk a Vukovártól 13 km-nyire eső Bršadin felé. (Közben van Novoselo 1,5 km-nyire.) Ide 1/4 8-kor érünk, és a községháza fészkerében vackolunk meg. Átmegyünk a szomszéd vendéglőbe, ahol istenesen bevacsorázunk. A menü: 2 liter tej (á 1 dinár) és 9 tojásból rántotta (7 dinár), 3 darab kenyér (3 dinár), ami összesen 12 dinár. Ebből az összegből olyan bő vacsoránk volt, hogy maradt is belőle – óh, milyen jólesett volna másnap...

Az eső még esik, midőn végre fél 9-kor nyugovóra térünk puha szalmás fekhelyünkön. (E napi túra 55,500, összesen 198,750 km.)

(Folytatjuk)